

Predgovor
Kdo je bil Viktor E. Frankl?

Kdo je bil Viktor E. Frankl? Njegovega razgibanega življenja in raznoterih dejavnosti ni mogoče povzeti v nekaj besedah. Naj zadošča nekaj opornih točk:

- Frankl je bil zdravnik specialist nevrologije in psihiatrije, pa tudi filozof, psiholog, psihoterapevt.
- Imel je dva doktorata, 29 častnih doktoratov in številna odlikovanja raznih znanstvenih ustanov.
- Bil profesor na Dunajski univerzi, kot gostujoči predavatelj pa je deloval na 230 univerzah po vsem svetu.
- Je avtor okrog 30 strokovnih knjig in stotin člankov, ki so prevedeni v več kot 40 jezikov.
- Frankl je ustanovitelj lastne psihoterapevtske smeri z imenom »logoterapija in eksistencialna analiza«.

Molitev naredi Boga navzočega

Eno najmodrejših Franklovih spoznanj je bilo, naj človek ne govori o Bogu, ampak naj se raje z besedo obrne neposredno nanj. Frankl je obžaloval, da v teku popredmetenja človeka iz »jaz« nastaja »ono«, v teku pomasovljenja človeštva iz »mi« nastaja brezosebna oblika, v teku razosebljenja Boga nastaja iz »ti« »on«. Govoriti o Bogu kot o njem je namreč napačno. Zaimek, ki mu pripada, naj bo »Ti«.

Kaj pa rešuje tikanje? Kaj edinole je sposobno, da Bog v hipu zasije v svojem Ti-stvu? Molitev: to je edino dejanje človeškega duha, ki lahko doseže Boga kot Ti-ja.

Pri tem Franklu sploh ni šlo za to, da bi prišle v rabo določene molitve. Obstajajo molitve brez glasu. Obstajajo molitve brez besed. Obstajajo pobožne kretnje in obredi

z značilnostjo molitve. Obstajajo tudi, kot smo že omenili, tisti pošteni dvogovori s samim seboj, kjer se Ti majčkeno pomeša z Jaz, pa je kljub temu zakrito prisoten.

Biti človek je tesno povezano z nekim določenim jezikom. Govoriti in misliti in čutiti je med seboj prepleteno. Človekov duh vsako od tega uporablja za svoje namene. Jezik je eden njegovih glavnih kanalov za izražanje. Na nihajih jezika duh poplesava ven preko človekove telesnosti. Tako zaniha tudi v molitvi, ko reče Ti, stran od Jaza proti tistemu Tiju, na katerega je namerjen, in hrepeni po njem že od pračasov, ker je to – njegova zibelka.

Molitev ustvari intimnost transcendece ...

Okno je dokaz za sonce

Po Franklu smemo

**privzeti stališče, da je nemogoče, da bi
kdaj bilo kaj brez smisla; ker se ne
moremo pobotati z nesmiselnim svetom,
oziroma ne moremo, da ne bi iskali smisel.**

Naši možgani niso iznašli mišljenja. Naše noge niso iznašle hoje, niti naše oči gledanja. Noge so se razvile, ker so na zemlji trdna tla – in živa bitja imajo potrebo, da se po njih premikajo. Oči so se razvile, ker obstaja sevanje, ki se odbija od predmetov in ga lahko uporabljamo za orientacijo v prostoru. Tako kot so noge jasno znamenje, da obstajajo trdna tla, in oči jasno znamenje za sonce (ali

ptičja krila dokaz, da obstaja zrak), tako so tudi naši človeški možgani zanesljiv napotek na duhovni svet, ki sega preko materije in se odpira ustreznemu »sprejemnemu aparatu in orodju«. In naš organ za smisel, vest, je jasno znamenje, da obstaja smisel. Višek absurdnega samoprecenjevanja bi bilo verjeti, da sta pojav duha ali smisla prišla na svet šele z našo vrsto, pred nami pa ju v celotnem kozmosu, vesolju ni bilo. Ravno obratno mora biti. Ker kozmos preveva duhovnost, ker v njem vlada smisel, mu je bilo mogoče, da je proizvedel bitja iz mesa in krvi, ki imajo pri tem skromen delež. Po analogiji smemo sklepati o našem iskanju in hrepenenju po Bogu ...

**V temelju našega bitja leži hrepenenje,
ki je do te mere nepotešljivo, da ne
more misliti ničesar drugega kot Boga.**

Amo (Deum) – ergo (Deus) est

Nič ni bilo Franklu bolj tuje kot to, da bi hotel zgraditi dokaz, da Bog obstaja. Kaj si je mislil o takih »dokazih«, smo že razpravljali. Kljub temu pa je opozoril na neko stanje stvari, ki meri v podobno smer kot prejšnje poglavje. Kajti podobno, kot je sonce bilo, preden so se razvile oči, je še cela vrsta drugih predhodnih pojavov, brez katerih se kasnejši pojavi ne bi zgodili. Mednje šteje tudi ljubezen. Kar je ljubljeno mora nujno obstajati pred ljubljnjem. Brez tega, kar naj bi bilo ljubljeno, se ljubezen ne bi mogla razviti. Sem štejemo tudi čaščenje. Brez tega, kar naj bi bilo čaščeno, nihče ne bi bil pripravljen za čaščenje.

... toliko stvari častimo, zares veliko, pa nas vendar na koncu razočarajo; kar pa nas ne bi moglo razočarati, temu rečemo tudi Bog – tudi to je moralo biti prej; in tudi zato Bog mora obstajati.

Če torej ljudstva že tisočletja ljubijo in častijo Boga, vsako na svoj poseben način, potem Bog je. Sijajno namigovanje na slaven ključni stavek Reneja Descartesa: »Cogito ergo sum« (Mislim, torej sem) je oblikoval Frankl v jedrnem stavku: »Amo (Deum) ergo (Deus) est.« (Ljubim Boga, torej Bog obstaja).

Zato nas ne sme čuditi, da ljudje Boga ljubijo in častijo v vseh razmerah in pod vsemi pogoji, celo takrat, kadar so jim vzete vse vrednote, duševno neobičajno trdni. Zanje je Bog taka gotovost, da nikdar ne morejo pasti »globlje kot v njegove roke.«